

Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål

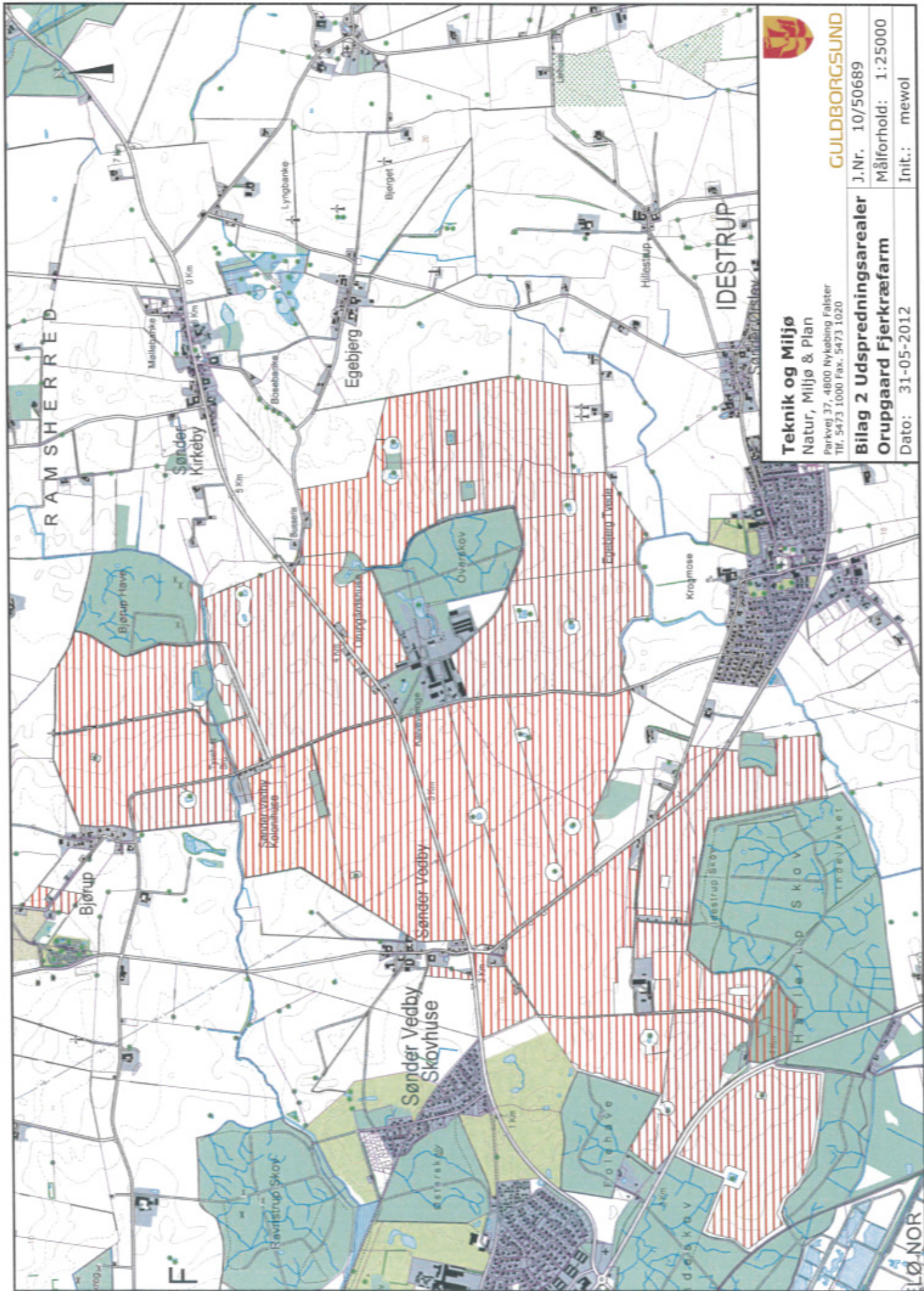
Nr.	Nuværende indretning
1	Pakkedekontor
2	Stald 1
3	Stald 2
4	Stald 3
5	Gårdingshus
6	Bedøelse
7	Drivhus
8	Drivhus
9	Udhus
10	Bedøelsekontor
11	Bedøelse
12	halmfyr/halmopbevaring
13	Vognport
14	Lade
15	Maskesthus
16	Halmklader/korn/raasopbevaring
17	Opdrætsstald
18	Lade/kornopbevaring
19	Termerværksted
20	Vaskeshal
21	Lade/kornopbevaring
22	Nedlagt sillebeholder
23	Værksted/maskesthus
24	Reservevæde opbevaring
25	Bedøelse

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG Flerkræ

Emne:	Tegningstype: Skudlovsplan	Tegningsnummer: 141754-01-SI	Agro Food Park 15 Skelby DK 8200 Århus N	T +45 8740 5000 F +45 8740 5093 W vil.dk
Bygherre: Ocuppaed Gods v Thomas Helgaard Egeparken 1 4600 Møllebø F	Titl: Mobil: E-mail:	5485 2405 4045 2905 4061 7242 (Avt Mail)	Mål: 1:1.000	Bruttoareal, m ² :
Byggeadresse: Ocuppaed Gods 4600 Møllebø F	Kontakt: Mobil: E-mail:		Dato: 23. nov 2010	Rev.:
			Int: MLM	Ans.:

GULDBORGSUND

Teknik og Miljø
 Natur, Miljø & Plan
 Parkvej 37, 4800 Nykøbing Falster
 Tlf. 5473 1000 Fax. 5473 1020

Bilag 2 Udspretningsarealer
Orupgaard Fjerkræfarm
 Dato: 31-05-2012

J.Nr. 10/50689
 Målforhold: 1:25000
 Init.: mewol

Ansøgt drift

Husdyr, stald- & serviceanlæg	Produktion 100 århøns, ton	Husdyr Årshøner	Produktion ton	Opbevaring ton
Konsummæg, bure m. bånd Fast gødning opdræt	2,82 0,33	105.275 96.100	2968,755 317,13	
Vaskevand	0,1	105.275	105,275	
Gødningshus, Al gødning (Fjerkræ, fast gødning)		Lagerhøjde, m	Vægtfylde, t/m ³	
Kapacitet maks, Ton	900	14,7	0,66	8731,8
Fortank, vaskevand	12	4	1	48
Opbevarings kapacitet Fjerkrægødning, Måneder				31,9
Opbevarings kapacitet vaskevand, Måneder				5,5

Årsdyr	Gødning T/år
Husdyrproduktion ansøgt opdræt	2.969 317
Lagerandel husdyr, %	100%
Husdyrproduktion til oplagring	3.286

læs a 20t

164,29

Nudrift

Husdyr, stald- & serviceanlæg	Produktion 100 århøns, ton	Husdyr Årshøner	Produktion ton	Opbevaring ton
Konsumæg, bure m. bånd Fast gødning opdræt	2,82	83.160	2345,112	
	0,33	71.250	235,125	
Vaskevand	0,1	83.160	83,16	
Gødningshus, AI gødning (Fjerkræ, fast gødning)		Lagerhøjde, m	Vægtfylde, t/m ³	
Kapacitet maks, Ton	900	14,7	0,66	8731,8
Fortank, vaskevand	12	4	1	48
Opbevarings kapacitet Fjerkrægødning, Måneder				40,6
Opbevarings kapacitet vaskevand, Måneder				6,9

Årsdyr	Gødning T/år
Husdyrproduktion ansøgt opdræt	2.345
Lagerandel husdyr, %	235
Husdyrproduktion til oplagring	2.580

læs til transport

129,01

Bilag 4

Ressourcevurdering Idestrup Vandværk

Fjerkræfarmen på Egeparken 3 er tilsluttet Idestrup Vandværk. Det vurderes i ansøgningen, at udvidelsen af fjerkræfarmen vil medføre et øget vandbehov på ca. 2.000 m³/år så der skal bruges ca. 9.000 m³/år.

Vandværkets kapacitet

Vandværket indvinder godt 100.000 m³/år, så en udvidelse med ca. 2.000 m³/år vil kun være en forøgelse af vandmængden med ca. 2 %. Idestrup har både indvindings-, behandlings- og udpumpningsmæssig kapacitet til den øgede leverance af vand til ejendommen. Vandværket har dog problemer med forhøjet salt (natrium og klorid) og fluorid. En øget indvinding kan påvirke salt- og fluoridindholdet til en yderligere stigning, idet grundvandet sænkes mere og der dermed er risiko for, at det tungere salte grundvand trænger ind i borerne. Det fluoridholdige grundvand ligger også oftest dybere og følger dermed det salte grundvand.

Indholdet i drikkevandet er dog meget svingende, idet vandværket indvinder fra flere forskellige borer med et meget forskelligt indhold af salt. Indholdet af fluorid er mere konstant, idet borerne har et mere ensartet niveau.

Nedenfor er vist en kurve over natrium-, klorid- og fluoridkoncentrationen i de enkelte borer samt indholdet i drikkevandet. Idestrup vandværk bør på sigt vurdere deres indvindingsstrategi og overveje at finde nye boresteder, hvor der er mindre salt.

Det ses, at kun en af vandværkets borer 238.644 er god i forhold til indholdet af salt. Hvis koncentrationen af klorid kommer over 50 mg/l er det tegn på, at boringen er påvirket af saltvandsindtrængning og at koncentrationen derfor kan stige ved øget indvinding. Boring 238.585 har tidligere haft et acceptabelt indhold af salt, men gennem de seneste år er indholdet steget kraftigt. Boring 238.543 ligger lige under grænseværdien og mere stabilt. Boring 238.550 og 238.588 ligger lige over grænseværdien. Med hensyn til fluorid er det også boring 238.644, som er vandværkets bedste boring.

Gasserne svovlbrinte og metan har betydning for effektiviteten af behandlingsanlægget og dermed omsætningen af ammonium til nitrit og videre til nitrat. Hvis der er for høje koncentrationer af disse gasser, forløber de biologiske processer i vandværkets filtre dårligt. Gasserne skal derfor afblæses i beluftningsdelen, før de kommer til filtrene, da nedbrydningen af svovlbrinte og metan er meget iltkrævende og bakterierne, som omsætter disse stoffer, kommer i konkurrence med de bakterier, der skal omsætte ammonium. Boring 238.644 er også i dette tilfælde den gode boring med et lavt indhold af både svovlbrinte og metan. De øvrige borer har især en del metan (omkring 5 mg/l).

Med ovenstående problemstilling i mente er det overvejende sandsynligt at Idestrup Vandværk i fremtiden får brug for nye borer. Dette vil også være tilfældet selv om der ikke kommer denne øgede indvinding til fjerkræfarmen.

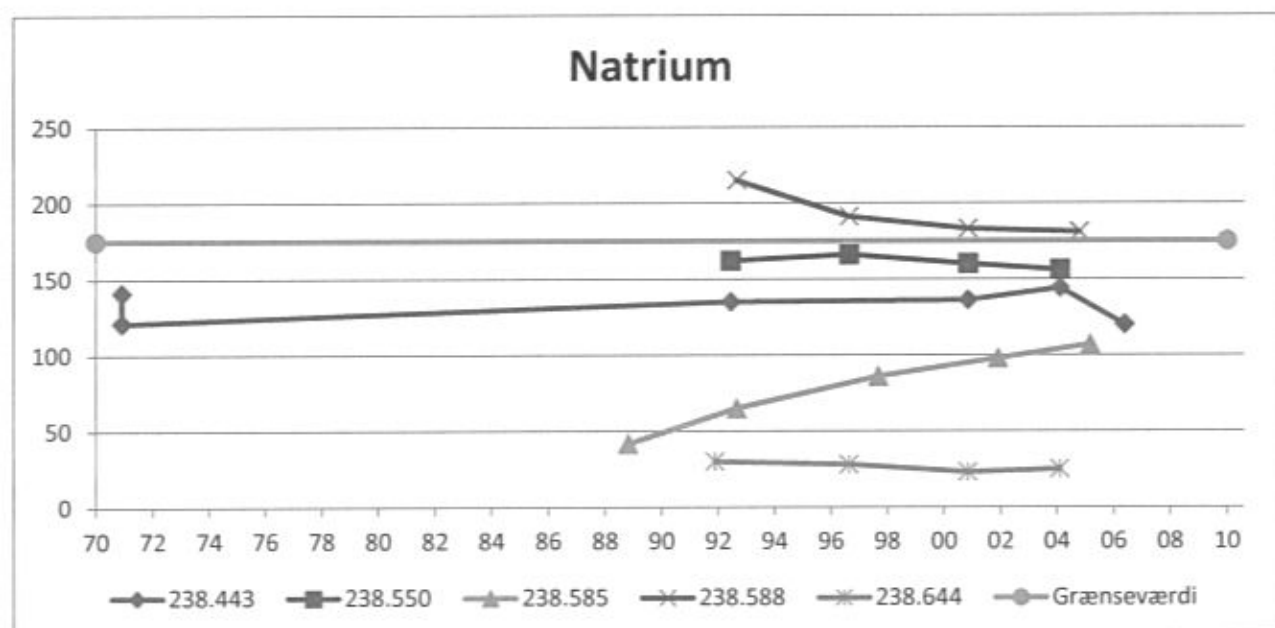
Vandplanerne

Kommunerne har fået første generation af vandplaner fra staten, men der er i første generation ikke konkret krav til, at grundvandet skal leve op til vandplanens krav. Dette kommer sandsynligvis i de næste generationer, som ventes i 2015. Der er umiddelbart udpeget områder, hvor grundvandsressourcerne er overudnyttet, samt områder hvor vandløb er påvirket af for kraftig grundvandsindvinding.

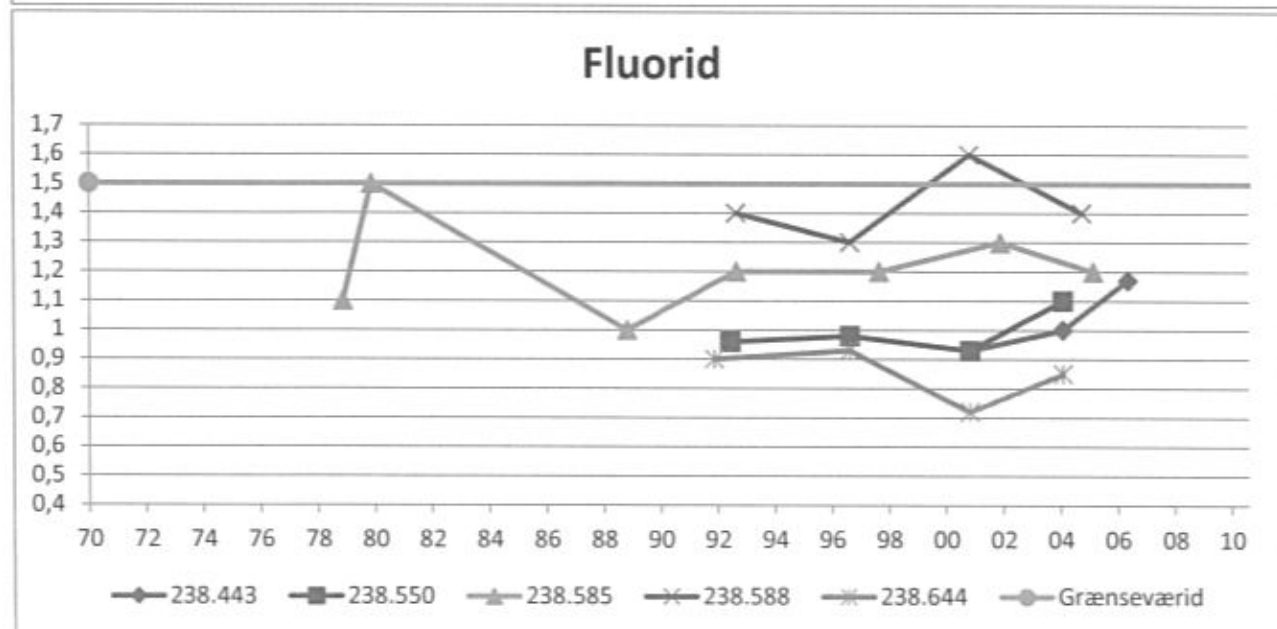
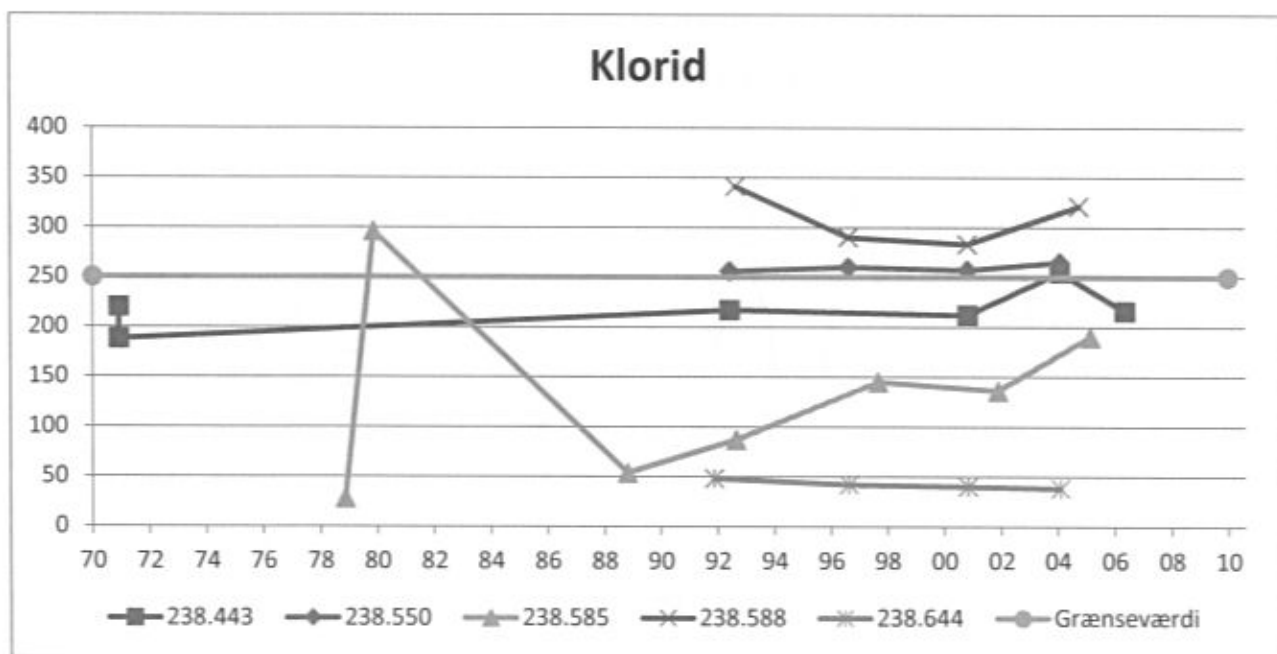
Idestrup Vandværk indvinder fra det regionale kalkmagasin, som ligger på den vestlige del af Falster (DK 2.5.2.21 V-falster.SK). Dette magasin er overudnyttet, idet ca. 140 % af den årlige grundvandsdannelse indvindes fra magasinet og der må kun indvindes 35 %. Dette giver en udnyttelsesgrad på over 400 %.

Ifølge udkastet til vandplanen indvindes der årligt ca. 3.000.000 m³ fra denne forekomst, så en øget indvinding på ca. 2.000 m³ vil være ubetydeligt. På sigt kan en overudnyttelse dog betyde, at vandværkerne i dette område skal søge nye boresteder eller neddrøse indvindingen eller måske prioriterer indvinding til drikkevand til almindelig husholdning op, således at indvinding til prioritet 3 (landbrug og industri) mindskes.

Ud over vandbalancen i selv grundvandsmagasinet vurderer vandplanerne, at grundvandsindvindingen i området også har negativ indflydelse på overfladevand, forstået på den måde, at indvindingen tager noget af det vand, som burde havne i vandløbene. Det vides ikke endnu, hvad dette betyder for de fremtidige indvindinger og om disse skal flyttes til fordel for vand til vandløb.

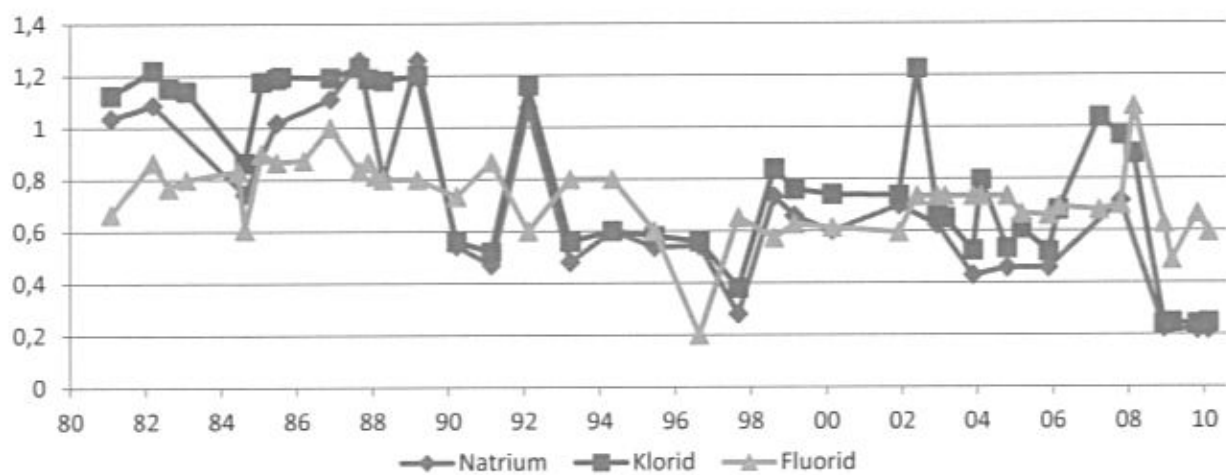

Tallene for drikkevand er normerede data, dvs. at den aktuelle værdi er set i forhold til drikkevandskravet. Dette betyder at værdier over 1,0 ikke overholder drikkevandskravet.

Drikkevand normerede data

GULDBORGSUND

BILAG 5 NATURNOTAT

EGEPARKEN 3, 4800 NYKØBING F

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET	3
3.4.2 Beskyttede naturtyper, herunder lovens § 7-områder	3
3.4.3 Natura 2000-områder	5
3.4.4 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	8
PÅVIRKNING FRA AREALER.....	10
3.6.7 Påvirkning af § 3-beskyttet natur og skove.....	13
3.6.8 Påvirkning af Natura 2000-områder.....	16
3.6.9 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV)	17
BILAG X	21

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Afsnitsnumrene refererer til numrene i Miljøgodkendelsen**3.4.2 Beskyttede naturtyper, herunder lovens § 7-områder**

En række naturtyper er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Disse omfatter moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev, heder, søer og vandløb. I henhold til Naturbeskyttelsesloven er der forbud mod ændringer af beskyttede naturtypers tilstand.

En række af naturtyperne er sårbare over for kvælstofpåvirkninger. Afdampning af kvælstof fra stald og lager kan medføre ændringer i ammoniakfølsomme naturtyper, afhængig af naturtypernes placering og afstand i forhold til stald og lager. Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Klit	10-25 (klit 10-20; fugtige klitlavninger 10-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Fersk eng	15-25
Strandeng	30-40
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens " bilag 3.

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DMU 2010.

Indenfor 1000 m fra stald og lager på Egeparken 3 ligger en række beskyttede naturtyper, se kort 1 og tabel 2. Merbelastningen af kvælstof fra Egeparken 3 er beregnet på disse beskyttede naturtyper i det elektroniske ansøgningssystem. Ud fra resultatet af beregningen og antallet af øvrige landbrug med dyrehold over 75 DE i området, er der foretaget besigtigelse af flere af de beskyttede naturtyper og skove. Besigtigelserne er foretaget d. 16. - 21. januar 2012.

Kort 1. Bellogheden af beskyttede naturtyper i forhold til stald og lager på Egeparken 3. Numrene på naturtyperne henviser til skemaet nedenfor.

I en afstand af 0-1000 fra stald og lager findes ca. 10 solitære markvandhuller, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Endvidere findes en mindre § 3-mose. Vandhullerne har varierende biologisk tilstand og naturindhold, men flere af dem er kransnålgæsper (habitatnaturtype 3140) og tillige levested for Bilag IV-arterne Springfrø og/eller Stor Vandsalamander. Moseområdet er beliggende i en gammel lergrav og er ret stærkt tilgroet med krat. Vegetationen er præget af eutrofiering fra omkringliggende agerjord.

Lokalitet	Naturtype	Sårbare arter / natur	Beregnet merbelastning
16	Vandhul	Springfrø, Stor Vandsalamander/3150	negativ
17	Vandhul	Springfrø/3150	negativ
18	Vandhul	Springfrø, Stor Vandsalamander	negativ
19	Vandhul	ikke levested	negativ
20	Vandhul	ikke levested	negativ
21	Vandhul	Springfrø/3150	negativ
22	Vandhul	Springfrø/3140	negativ
23	Mose	ikke levested	negativ
24	Vandhul	Springfrø, Stor Vandsalamander	negativ
25	Vandhul	Springfrø, Stor Vandsalamander/3140	negativ
26	Vandhul	Springfrø, Stor Vandsalamander/3140	negativ

Tabel 2. Oversigt over beskyttede naturtyper ved Egeparken 3 og deres forekomst af potentiel yngleforekomst af Bilag IV-padder. (Anvendte forkortelser: 3140 = kalkrige søer med kransnålgæsper, 3150 = næringsrige søer med flydebladsvegetation).

Husdyrlovens § 7

I husdyrgodkendelsesloven § 7 er der fastlagt en række beskyttede naturtyper, nemlig høj-mose, hede, overdrev, lobeliesø og andre ammoniakfølsomme søer. Det skal bemærkes, at ikke alle naturområder, særligt søer, kan findes i ansøgningssystemet eller kan findes i et offentligt tilgængeligt lag på Danmarks Miljøportal (www.arealinformation.dk), idet det først kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype. Etablering af stald og lager er ikke tilladt, hvis de ligger inden for en afstand af 300 m fra de pågældende § 7-områder.

I "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug", bilag 3 er der fastsat to bufferzoner på henholdsvis 300 m og 1000 m omkring § 7-områderne, indenfor hvilke der er krav til kvælstofemissionen til de ovennævnte særligt sårbare naturtyper. Disse afskæringskriterier er fastsat, så der ikke sker en væsentlig påvirkning af de mest følsomme naturtyper.

Indenfor 300 m fra et § 7-område må der ikke ske nogen forøgelse af merbelastningen. Er stald og anlæg beliggende indenfor en afstand af 300-1000 m fra et § 7-naturområde er det fastlagt, hvor meget den tilladte merbelastning på naturområdet højst må være. Den afhænger af antallet af øvrige ejendomme, der har en husdyrproduktion større end 75 dyreenheder (DE) både indenfor 1000 m fra den ejendom, der søger om miljøgodkendelse samt indenfor 1000 m fra § 7-naturområdet. Merbelastningen på naturområdet må ikke overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,30 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,50 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,70 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Jævnfør § 29 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven kan kommunen fastsætte yderligere vilkår, hvis det vurderes, at et lokalt naturområde anses for at være særligt bevaringsværdigt. I henhold til den supplerende vejledning til Husdyrgodkendelsesloven, skal kommunen, hvis der er et naturareal, som kommunen vurderer ikke er tilstrækkelig beskyttet, stilles vilkår i overensstemmelse med reglerne for arealer beskyttet efter Husdyrgodkendelseslovens § 7.

Efter besigtigelse af den omgivende natur har kommunen vurderet, at der ikke er naturområder omkring anlægget, der skal have samme beskyttelse som § 7-lokaliteter.

Nærmeste lokalitet omfattet af husdyrlovens § 7, er den afgravede højmosse, Horreby Lyng, beliggende nordøst for anlægget. Horreby Mose ligger ca. 7 km fra anlægget og i kraft af afstanden, kan der ikke måles nogen deposition på naturområdet. Horreby Lyng er endvidere udpeget som habitatområde og en del af Natura 2000-områder nr. 175, Horreby Lyng og Listrup Lyng.

Kommunens vurdering

Udvidelse af dyreholdet på Egeparken 3 må ikke medføre, at tilstanden i de beskyttede naturtyper og skove påvirkes negativt.

Da projektet reelt indebærer en væsentlig reduktion af depositionen af kvælstof på naturområderne, betyder dette, at der ikke sker en forringelse af de beskyttede naturområder eller nærliggende skovområder, "Overskoven" og "Kalvevænge".

3.4.3 Natura 2000-områder

EU har en overordnet målsætning om at stoppe forringelser af biodiversiteten senest i 2010. Ét af de vigtigste midler til at opfylde denne målsætning er de såkaldte Natura 2000-direktiver (Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv).

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Egeparken 3 er område nr. 173, Smålandsfarvandet og Guldborgssund med kyster. Afstanden fra stald og lager ca. 4½ km til beskyttelsesområdet, herunder habitatområde nr. 152 og fuglebeskyttelsesområde nr. 86, se tabel 3 og kort 2.

Natura 2000-område	173 Smålandsfarvandet og Guldborgssund med kyster
• Habitatområder	152 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgssund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand
• Fuglebeskyttelsesområder	82 Bøtø Nor 83 Kyststrækningen v Hyllekrog - Rødsand 85 Smålandsfarvandet nord for Lolland 86 Guldborgssund

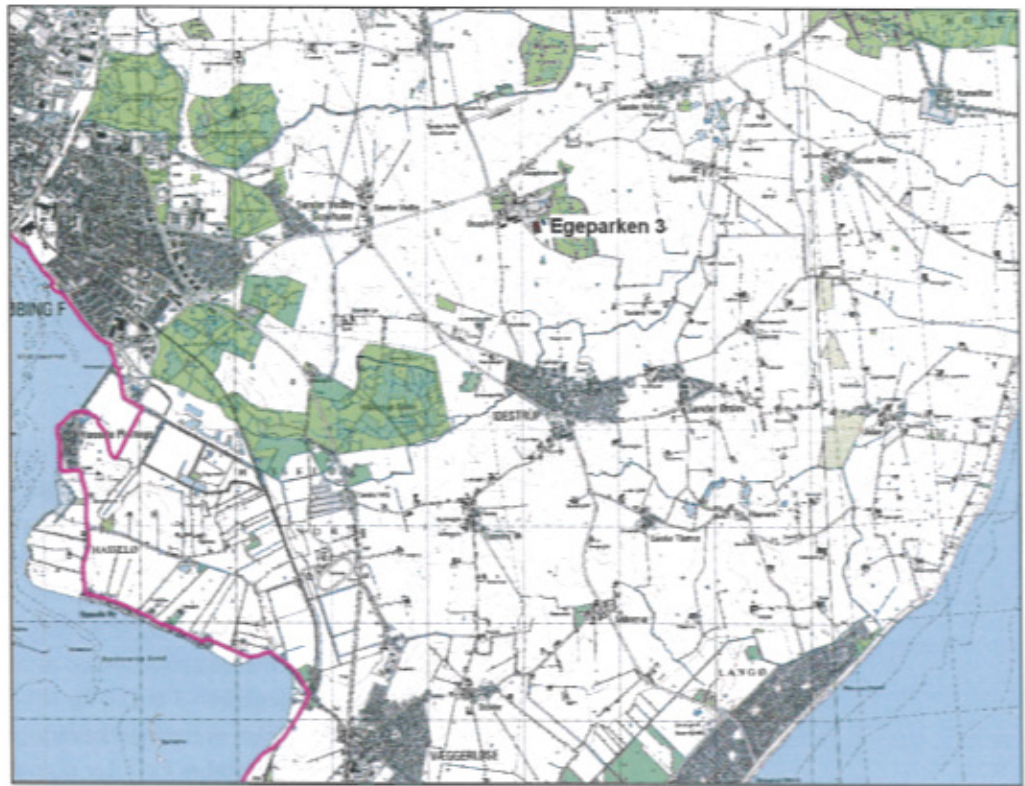
Tabel 3. Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder.

Natura 2000-området består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålende plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær, og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev jf. Natura 2000-planen for område 173.

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 4.

Kort 2. Beliggenheden af Egeparken 3 i forhold til Natura 2000-område nr. 173.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H152 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand		
Naturtyper:	Sandbanke (1110) Vadeflade (1140) *Lagune (1150) Bugt (1160) Rev (1170) Strandvolde med enårige planter (1210) Strandvolde med flerårige planter (1220) Enårig strandengsvegetation (1310) Strandeng (1330) Forklit (2110) Hvid klit (2120) *Grå/grøn klit (2130) Klitlavning (2190) Kransnålsø (3140)	Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Kalkoverdrev (6210) *Surt overdrev (6230) Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) *Kildevæld (7220) Riggær (7230) Bøg på mor (9110) Bøg på muld (9130) Bøg på kalk (9150) Ege-blandskov (9160) *Elle- og askeskov (91E0)
		* angiver prioriteret naturtype eller art
Arter:	Skæv vindesnegl *Eremit Bredøret flagermus Damflagermus	Gråsæl Spættet sæl

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F86 Guldborgsund		
Arter:	Knopsvane (rastende) Sangsvane (rastende)	Hvinand (rastende) Stor Skallesluger (rastende)

Taffeland (rastende)	Havørn
Troldand (rastende)	Rørhøg

Tabel 4. Udpegningsgrundlag for den del af Natura2000-område nr. 173, som ligger nærmest Egeparken 3 (habitatområde H152 og Fuglebeskyttelsesområde F86).

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura2000-området er strandeng (typekode 1330) i ca. 4½ km sydvest for stald og lager. Habitatnaturtypernes tålegrænse for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 30-40 kg N/ha/år for strandeng. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DMU 2010.

Kommunens vurdering

Der er en negativ meremission fra stald og lager på knap 5 ton N/år samt en samlet emission på 6.870 kg N/ha/år. I det elektroniske ansøgningssystem er det beregnet, at det udvidede dyrehold medfører en merbelastning af habitatnaturtyperne i Listrup Lyng på 0,0 kg N/ha/år, samt at den totale kvælstofbelastning er 0,0 kg N/ha/år.

Med en baggrundsbelastning på 12 kg N/ha/år er naturtypens tålegrænse ikke overskredet. Da beregninger af henholdsvis merbelastningen og totalbelastningen med kvælstof efter udvidelsen af dyreholdet på Egeparken 3 er 0,0 kg N/ha/år på strandengene, vurderes det, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe bevaringsstatus for naturtyperne. Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Egeparken 3 beliggende udenfor Natura2000-området ikke kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

3.4.4 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV. (se Bilag x).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af Bilag x.

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder

gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Der er foretaget besigtigelser i perioden d. 16. - 21. januar 2012 på hovedparten lokaliteter, der kan være levesteder for Bilag IV-arter.

Padder

Ved besigtigelserne er der afhængig af årstiden dels registreret forekomst af padder (æg, yngel, voksne individer), dels er der foretaget en vurdering af, hvorvidt naturområderne er potentielle yngle- eller rastesteder for arterne. Vurderingen er foretaget ud fra paddernes levestedskrav, lokaliteternes tilstand og beliggenhed i forhold til andre naturområder. Det drejer sig primært om:

- vandhullet er helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet
- forekommer der lavvandede partier
- er det massivt eutrofieret
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk
- er bilag IV-arten udbredt i området
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrigt tæt ved eller omkring vandhullet

Springfrø er udbredt på Lolland og Falster og specielt i områder nær løvskov. Arten forventes at yngle i hovedparten af vandhuller, der som minimum er delvist lysåbne. Springfrø er registreret eller vurderes at yngle og/eller raste i 8 vandhuller/naturområder, som ligger nærmere end 1000 m fra stald og lager.

Spidssnudet Frø, der ikke i samme grad som Springfrø er knyttet til egentlige vandhuller, men i højere grad til oversvømmede partier i moser og på enge, vurderes ikke at forekomme på lokaliteter, som ligger nærmere end 1000 m fra stald og lager.

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller op til 300 m derfra. Stor Vandsalamander vurderes at være potentielt ynglende eller periodevis rastende i 5 af vandhullerne/naturområderne indenfor 1000 m fra stald og lager.

Især Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø er afhængige af, at der findes naturarealer eller ekstensivt drevne arealer omkring ynglelokaliteterne.

Grønbroget Tudse findes i dag på lokaliteter ca. 4 km sydvest for anlægget. Grønbroget Tudse yngler i nygravede vandhuller eller lavninger uden eller med sparsom vegetation. Endvidere kan den yngle i vandhuller, hvor vegetationen holdes lav ved afgræsning, eller i gamle ajlebeholdere og lignende kunstige anlæg.

Udover ovennævnte bilag IV-arter findes i området Skrubtudse, Lille Vandsalamander og Grøn Frø. Alle padder i Danmark er fredet og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

Flagermus

Der er ikke registreret arter af flagermus ved besigtigelserne. Potentielle levesteder findes i stalde, lader, træer m.m. Det forventes at omkring 5 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (se bilag x).

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kommunens vurdering

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af merbelastning med kvælstof fra stald og lager. Projektet indebærer imidlertid ikke nogen merbelastning og dermed ikke nogen yderligere kvælstof-belastning af aktuelle eller potentielle levesteder.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rastesteder for arter af Flagermus.

Den samlede vurdering er, at der ikke sker nogen påvirkning af levestederne for Bilag IV-arterne.

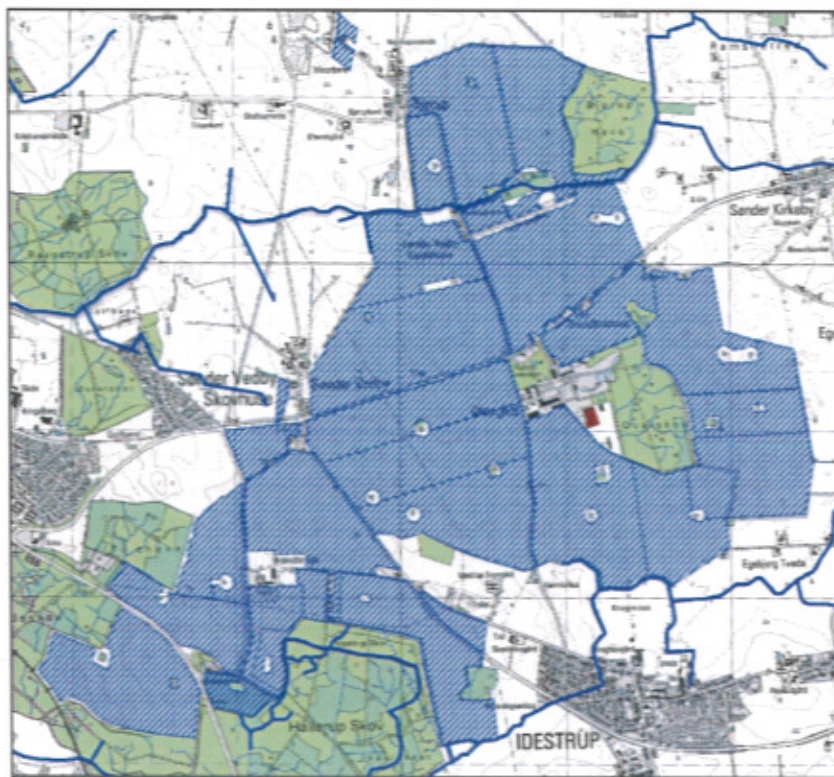
PÅVIRKNING FRA AREALER

3.6.4 Påvirkning af søer og vandløb

De nordligste udbringningsarealer afvander via flere, mindre private og offentlige vandløb til Bjørup Bæk, mens arealerne nord og øst for Hallerup Skov afvander gennem Tjæreby Tang Kanalen. Vandløbene udmunder i Guldborgsund. Ifølge Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet har Bjørup Bæk målsætningen "god økologisk tilstand" med en tilhørende faunaklasse 4 og 5 afhængig af vandløbets faldforhold, og Tjæreby Tang Kanalen har målsætningen "godt økologisk potentiale" med en tilhørende faunaklasse 4.

Følgende udbringningsarealer grænser op til åbne vandløb: 1-1, 1-9, 7-3, 11-4, 17-1, 18-0, og 19-2. Alle vandløbene er helt eller delvis omfattet af beskyttelsen i Naturbeskyttelseslovens § 3 - d.v.s. at der ikke uden dispensation kan foretages ændringer i vandløbenes tilstand.

Det fremgår af Vandplanen, at det for godt 70 % af de åbne vandløb, som indgår i planen, ikke kan forventes, at vandløbene kan leve op til de opstillede mål i 2015 uden en miljøforbedrende indsats. Et af disse vandløb er Bjørup Bæk, hvor der i Vandplanen er udpeget nogle kortere strækninger nedstrøms udbringningsarealerne, hvor der skal foretages en miljøforbedrende indsats.

Kort 3. Beliggenheden udbringingsarealer og offentlige vandløb.

Ved besigtigelser af udbringingsarealerne i sidste halvdel af januar 2012 er der ikke konstateret stærkt skrånende arealer ned mod åbne vandløb eller søer, og langs hovedparten af vandløbene er der udyrkede bræmmer med en bredde af 2 meter eller mere.

Kommunes vurdering

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Da der ikke er særligt skrånende udbringingsarealer mod vandløbene, og da vandløbene er adskilt fra udbringingsarealerne med udyrkede bræmmer, vil risikoen for overfladisk afstrømning af overfladevand med jordpartikler m.v. være ringe. Det vurderes, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

3.6.5 Påvirkning af hav

Udbringingsarealerne for husdyrgødning ligger i oplandet til Smålandsfarvandet, hovedopland 2.5. Arealerne ligger som nævnte i følgende deloplande: Bjørup Bæk og Hasselø Nor.

Alle udbringingsarealerne har nitratklasse N3. Ved nitratklasse N3 regnes med et reduktionspotentiale på 25 % (middelværdi af 0 – 50 %). Dette betyder, at 25 % af kvælstoffet bliver i jorden og 75 % vaskes ud til recipienten.

Af udbringingsarealerne er 185 ha beliggende i P0; 574 ha i P1 og knap 3 ha i P2. Der findes ikke arealer i P3.

Guldborgsund er et smalt farvand, der forbinder Smålandsfarvandet med Østersøen via Rødsand. Nord for Nykøbing F. er sundet relativt smalt og gennemskæres af en ca. 6 meter dyb sejlbredde. Syd for Nykøbing F. udvides sundet til Bredningen, som har en bredde på 5 km og en middeldybde omkring 2 meter. I kortere perioder kan der forekomme lagdeling i

den nordlige del af sundet, men ikke tilstrækkeligt længe til at der opstår risiko for iltsvind. Bredningen udgør et tærskelområde. Syd for Bredningen er vandet præget af Østersøen, mens det nord for Bredningen er præget af Smålandsfarvandet. Guldborgsund har et areal på 82 km² og et afstrømningsopland på 430 km². Guldborgsund har gennem årene været væsentligt belastet med næringsstoffer (kvælstof og fosfor). Den samlede næringsbelastning til Guldborgsund er ifølge Vandplan 2012-2015 for hovedvandopland 2.5 på 685 ton kvælstof årligt. Guldborgsund er en del af Natura 2000-områder nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster.

Udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet til Guldborgssund er ifølge Miljøstyrelsens opgørelse af 10-2-2012 faldende fra 2007 til 2011, og tendensen er sikker. I samme periode har Guldborgsund Kommune meddelt godkendelse til flere dyreenheder i oplandet. Kommunen er vidende om, at flere af disse godkendelser endnu ikke er udnyttet, og de fremgår derfor ikke af Miljøstyrelsens opgørelse på nuværende tidspunkt. Det vurderes ligeledes, at der i samme periode er forsvundet et antal dyreenheder ved nedlæggelse af husdyrbrug i oplandene i samme periode. Men da der ikke er tvungen indberetningspligt på nedlæggelser, har kommunen ikke kendskab til omfanget. Kommunen er opmærksom på, at der er en periode, hvor der ikke tages højde for disse svingninger på udvidelser/nedlæggelser baseret på Miljøstyrelsens metode med anvendelse af data fra det Centrale Husdyr Register. Udviklingen i antal dyreenheder i oplandene kan derfor ikke præciseres nærmere af kommunen på nuværende tidspunkt.

Af andre relevante kilder til kvælstofudvaskning er udbringning af afgasset biomasse fra Nysted Biogasanlæg samt spildevandsslam. For begge kilder vurderes det, at der er minimale udsving i mængderne og fordelingen af udbringningsarealerne i perioden 2007 og frem til i dag, hvorfor der kan ses bort fra disse bidrag til kvælstofudvaskningen i denne sammenhæng.

Alle kystvande omkring Guldborgsund kommune har ifølge Vandplan 2012-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet målsætningen "god økologisk tilstand". Ingen af kystvandene forventes at opfylde målsætningen i 2015.

For kystvandene omkring Guldborgsund Kommune er Guldborgsund og Hyllekrog-Rødsand værende at betragte som særdeles belastet, da hele kystoplandet er udlagt til Nitratklasse 3. Farvandene Guldborgsund og Hyllekrog-Rødsand er begge omfattet af Natura 2000-område nr. 173 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor, Hyllekrog-Rødsand. Jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning klassificeres kystvande som meget sårbare vandområder, hvis følgende habitatnaturtyper findes indenfor Natura 2000-området: 1130 Flodmundinger, 1150 *Kystlaguner og strandsøer samt 1160 Større lavvandede bugter og vige. For Natura 2000-område nr. 173 findes de to sidstnævnte i området. Der er indtil videre kortlagt 65 ha af habitatnaturtype 1150 *Kystlaguner og strandsøer samt 19 ha af habitatnaturtypen 1160 Større lavvandede bugter og vige. De to kystvande Guldborgsund og Hyllekrog-Rødsand klassificeres derfor som særligt sårbare vandområder.

Kommunes vurdering

Til brug for vurderingen af den ansøgte udvidelses betydning for kvælstofudvaskningen via vandløbene til Guldborgssund er der foretaget beregninger af N-udvaskningen fra den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlbrug. Se tabel 5. Jævnfør Miljøstyrelsens "Vejledende notat om Nitrat (overfladevand)" af 13. januar 2011 i forhold til afskæringskriterium 2B må den ansøgte bedrifts udledning af nitrat højst udgøre 1 % af den samlede tilførsel af nitrat til

vandoplandet, hvis det afvander til et særligt sårbart vandområde. Guldborgsund er klassificeret som særlig sårbare vandområder.

Udvaskning ved ansøgt drift (med ansøgt sædskifte inkl. efterafgrøder) = 33,9 kg N/ha/år

Udvaskning, svarende til planteavlbrug (med planteavlssædskifte) = 33,5 kg N/ha/år

	Guldborgsund
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan 2012-2015)	685
Udbringningsareal; ha	738,25
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år	0,4
Reduktionspotentiale	25 %
Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet kg N/år	73,8
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	0,01 %

Tabel 5. Udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Guldborgsund ved ansøgt drift.

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Guldborgsund udgør 73,8 kg N/år ved det ansøgte projekt. Tilførslen svarer til 0,01 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til Guldborgsund.

Guldborgsund er et særligt sårbart vandområde. Jævnfør Miljøstyrelsens "Vejledende notat om Nitrat (overfladevand)" af 13. januar 2011 i forhold til afskæringskriterium 2B må den ansøgte bedrifts udledning af kvælstof højst udgøre 1 % af den samlede tilførsel af kvælstof til vandoplandet, hvis det afvander til et særligt sårbart vandområde. Da den samlede kvælstofudvaskning fra den ansøgte bedrift er mindre en 1 % af den samlede tilførsel fra oplandet til Guldborgsund, overholdes afskæringskriteriet.

Det er kommunens samlede vurdering, at projektets udledning af kvælstof til Guldborgsund hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173, Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster.

3.6.7 Påvirkning af § 3-beskyttet natur og skove

En række naturtyper er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Disse omfatter moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev, heder, søer og vandløb. I henhold til Naturbeskyttelsesloven er der forbud mod ændringer af beskyttede naturtyper tilstand.

En række af naturtyperne er sårbare over for nitrat- og fosforpåvirkninger ved overfladisk afstrømning fra udbringningsarealerne. Endvidere kan afdampning af kvælstof i forbindelse med udbringningen af husdyrgødning påvirke naturtyperne. Udbringning af husdyrgødning medfører en belastning med ammoniak på over 1 kg N/ha/år i de nærmeste 20-30 meter, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten. Ved tilførsel af over 1 kg N/ha/år kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Bilag til Miljøstyrelsens praksisnotat af 8.3.2010.

Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DMU 2010.

Især de forekomster af naturtyper, der ligger lige op til udbringningsarealer, vil være under direkte påvirkning. Der er i perioden d. 16. - 21. januar 2012 foretaget besigtigelse af alle beskyttede naturtyper og skove, der ligger i tilknytning til udbringningsarealerne. Udbringningsarealerne og de beskyttede naturtyper fremgår af kort 4-6.

Kort 4-6. Beliggenheden udbringningsarealer og beskyttede naturområder, der er vist med rødt og gult. Sidstnævnte med lokalitetsnumre er omtalt i tekst eller tabel 6.

På eller nær udbringningsarealerne ligger talrige vandhuller og enkelte moser og enge. Vandhullerne er generelt næringsrige og flere af dem er bestemt til habitatnaturtype 3150, der omfatter naturligt næringsrige og eutrofierte søer med flydebladsvegetation. Dette er en bredt defineret naturtype, der også inkluderer eutrofe søer med andemad. Enkelte vandhuller er registreret som kransnålalgesøer (typekode 3140) og har værdifuld vegetation/naturindhold (foto 1).

Hovedparten af vandhullerne har moderat – ringe naturtilstand; primært som følge af eutrofiering og tilgroning.

Tilsvarende er de få forekommende enge og moser registreret med lav naturtilstand og uden botaniske værdifulde områder eller umiddelbart andet nævneværdigt naturindhold. Naturområderne er i mange tilfælde påvirket af omgivende agerbrug eller tilgroning.

Udbringningsarealerne er beliggende i et skovrigt område med skove af varierende størrelse og dominerende træarter. Der er i januar 2012 foretaget besigtigelser af skovbryn og de nærmeste skovpartier, som er beliggende ud mod udbringningsarealerne. Langs flere af skovbrynene er der konstateret udyrkede bræmmer af varierende bredde.

Lok.nr.	Naturtype	Potentielt levested	Behov for 30 m udbringningsfri padderbræmme
1	vandhul	Rd, Ra, Tc	ja
2	vandhul	Rd, Tc	ja
3	vandhul	Rd, Tc	ja
4	eng	ej levested	nej
5	mose	Rd, Ra	nej
6	vandhul	Rd, Ra, Tc	nej
7	vandhul	Rd, Ra, Tc	nej
8	vandhul	Rd, Ra, Tc	nej
9	eng	Rd, Rt, Tc	nej
10	vandhul	Rd, Ra, Tc	nej
11	vandhul	ej levested	nej

12	eng	ej levested	nej
13	vandhul	Rd	ja
14	vandhul	Rd	ja
15	vandhul	Rd	nej
16	vandhul	Rd, Tc	ja
17	vandhul	Rd	nej
18	vandhul	Rd, Tc	ja
19	vandhul	ej levested	nej
20	vandhul	ej levested	nej
21	vandhul	Rd	ja
22	vandhul	Rd	ja
23	mose	ej levested	nej
24	vandhul	Rd, Ra	nej
25	vandhul	Rd, Tc	ja
26	vandhul	Rd, Tc	ja
27	vandhul	Rd, Tc	ja
28	vandhul	Rd, Tc	ja
29	vandhul	Rd, Ra, Tc	ja
30	vandhul	Rd, Ra, Tc	ja
31	mose	Rd, Ra, Tc	ja
32	vandhul	Rd, Ra, Tc	ja
33	mose	Rd, Ra, Tc	nej
34	vandhul	Rd, Tc	ja
35	vandhul	Rd, Ra, Tc	ja

Tabel 6. Registrerede § 3-naturområder nær udbringningsarealerne samt deres potentielle forekomst af Bilag IV-arter. (Forkortelser: Rd= Springfrø, Ra = Spidssnudet Frø, Tc = Stor Vandsalamander).

Kommunens vurdering

De beskyttede naturtyper og skove ved udbringningsarealerne er alle forholdsvis robuste naturtyper, set i forhold til påvirkningen med næringsstoffer. Med undtagelse af Bilag IV-arter (som behandles i afsnit 3.6.9) indeholder lokaliteterne ikke fredede-, lokalt truede- eller særligt bevaringsværdige arter.

For de næringsrige vandhuller er der ikke fastsat nogen tålegrænse for kvælstof, mens tålegrænsen for engene og moserne er 15-25 kg N/ha/år. Med den aktuelle baggrundsbelastning på 12 kg N/ha/år vil der således ikke ske nogen overskridelse af naturtypernes tålegrænse selv med en maksimal ekstra belastning på 1 kg N/ha/år fra afdampet ammoniak fra udbringningsarealerne.

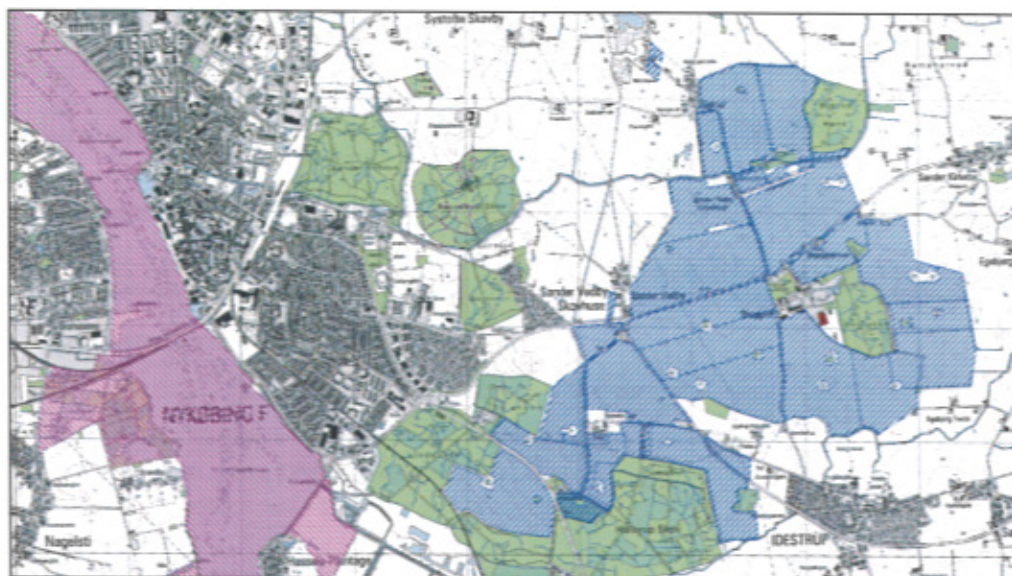
Det vurderes derfor, at udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke vil påvirke beskyttede naturtyper eller skove, som ligger nær udbringningsarealerne.

3.6.8 Påvirkning af Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning. Se tillige afsnit 3.4.4.

Udbringningsarealerne ligger ca. 1 km fra habitatområde H152 og Fuglebeskyttelsesområde F86, der indgår i Natura 2000-område nr. 173, Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand, se [tabel 7](#) og [kort 6](#).

Natura 2000-området og udpegningsgrundlaget er beskrevet i afsnit 3.4.4

Kort 7. Belliggheden af udbringningsarealerne (blå) i forhold til Natura 2000-område nr. 173.

Kommunens vurdering.

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 20-30 m, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha/år. Ved tilførsel af 1 kg N/ha/år og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Bilag til Miljøstyrelsens praksisnotat af 8.3.2010. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er ca. 1000 m til Natura 2000-område nr. 173.

Med disse afstande mellem udbringningsareal og Natura 2000-området vurderes det, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

3.6.9 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV)

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitat-bekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Der er foretaget besigtigelser ved udbringningsarealerne i sidste halvdel af januar 2012.

Padder

Ved besigtigelserne er der afhængig af årstiden dels registreret forekomst af padder (æg, yngel, voksne individer), dels er der foretaget en vurdering af, hvorvidt naturområderne er potentielle yngle- eller rastesteder for arterne. Vurderingen er foretaget ud fra paddernes levestedskrav, lokaliteternes tilstand og beliggenhed i forhold til andre naturområder, se tabel 6 og kort 4-6. Det drejer sig primært om:

- vandhullet er helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet
- forekommer der lavvandede partier
- er det massivt eutrofieret
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk
- er bilag IV-arten udbredt i området
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrigt tæt ved eller omkring vandhullet

Springfrø er udbredt på Lolland og Falster og specielt i områder nær løvskov. Arten forventes at yngle i hovedparten af vandhuller, der som minimum er delvist lysåbne. Springfrø er vurderet at kunne yngle i 24 vandhuller på eller nær udbringningsarealerne.

Spidssnudet Frø, der ikke i samme grad som Springfrø er knyttet til egentlige vandhuller, men i højere grad til oversvømmede partier i moser og på enge, vurderes at forekomme på 10-12 lokaliteter.

Stor Vandsalamander er almindelig i vandhuller i det sydøstlige Danmark og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller op til 300 m derfra. Stor Vandsalamander vurderes at yngle i 18 vandhuller nær udbringningsarealerne.

Især Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø er afhængige af, at der findes naturarealer eller ekstensivt drevne arealer omkring ynglelokaliteterne.

Grønbroget Tudse er i 2002 registreret ca. 600 m sydvest for udbringningsarealerne. Grønbroget Tudse yngler i nygravede vandhuller eller lavninger uden eller med sparsom vegetation. Endvidere kan den yngle i vandhuller, hvor vegetationen holdes lav ved afgræsning, eller i gamle ajlebeholdere og lignende kunstige anlæg. Enkelte af de af de besigtigede naturområder ved udbringningsarealerne vurderes med pleje at kunne blive egnede ynglelokaliteter for Grønbroget Tudse, men ikke i deres aktuelle tilstand.

Udover ovennævnte bilag IV-arter findes i området Skrubtudse, Lille Vandsalamander og Grøn Frø. Alle padder i Danmark er fredet og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

Foto 1: Lokaltet 29 udgøres af et lysåbent vandhul med kransnålalger, vandranunkler og Svømmende Vandaks.

Flagermus og andre bilag IV-arter

Der er ikke registreret andre Bilag IV-arter i tilknytning til udbringningsarealerne. Det forventes at omkring 5 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (bilag x med beskrivelser af bilag IV-arter). Potentielle yngle- og rastesteder for flagermus findes i ældre træer, stalde, lader m.m.

Kommunes vurdering

Ved besigtigelserne er der foretaget en konkret vurdering af, om de enkelte naturområder kan være yngle- eller rasteområder for padder, der er omfattet af EU-habitatdirektivets Bilag IV. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse, herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 20-30 m, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha/år. Ved tilførsel af 1 kg N/ha/år og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Bilag til Miljøstyrelsens praksisnotat af 8.3.2010. Det vurderes, at det tilførte luftbårne kvælstof vil bevirke en tilgroning af naturområdet med mere kvælstoftolerante arter. Få konkurrencesterke arter vil begunstiges og dominere. Den generelle naturtilstand forringes herved, og paddernes yngle-, fouragerings- og opholdsarealer vil blive påvirket negativt. På baggrund heraf vurderes det, at udbringning af husdyrgødning indenfor en afstand af 30 m fra et naturområde, som fungerer som yngle- og rasteområde for padderarter omfattet af Bilag IV, kan beskadige eller ødelægge naturområdet over en årrække, således at det ikke kan fungere som yngle- og rasteområde for Bilag IV-padder.

Afdampningen af kvælstof kan mindskes ved at nedfælde den flydende husdyrgødning. Ifølge BAT-blade (af 24.11.2010 og 30.6.2010) reduceres ammoniakfordampningen med ca. 25 % ved nedfældning i græs sammenlignet med udlægning med slæbeslanger. Ved nedfæld-

ning i vintersæd eller sort jord reduceres ammoniakfordampningen med henholdsvis ca. 45 % og ca. 85 % sammenlignet med slæbeslangeudlægning. Reduktionsprocenterne afhænger i høj grad af, at gyllen ved nedfældningen dækkes af jord, således at der ikke sker en fordampning. Imidlertid er teknologien ikke tilstrækkelig udviklet for især nedfældning i græs og vinterafgrøder, og specielt på tørre og/eller lerholdige jorder er det endvidere vanskeligt at nedbringe og dække gyllen tilstrækkeligt, jf. BAT-bladene. Der er derfor en risiko for, at gyllen flyder oven på jorden. Nedbringes gyllen ikke tilstrækkeligt, vil der ske en afdampning af kvælstof fra den uafdækkede gylle, og der er risiko for, at der sker en overfladisk afstrømning af gylle til lavere liggende dele af marken bl.a. ved regnskyl. Udbringning af gylle ved nedfældning vurderes derfor ikke at være en tilstrækkelig sikker teknologi til at reducere afdampningen af kvælstof til et niveau, så der ikke forekommer tilstandsændringer og dermed beskadigelse eller ødelæggelse af Bilag IV-paddernes yngle- og rasteområder.

Udbringning af husdyrgødning finder ofte sted på tidspunkter hvor hovedparten af Bilag IV-padderne vandrer meget koncentreret til vandhullerne og oversvømmede moser og enge fordi udbringningen ofte sker på et tidspunkt, hvor de vandrer til eller fra deres ynglelokaliteter. Der vil derfor være en umiddelbar stor koncentration af padder umiddelbart omkring ynglelokaliteterne. Ved udbringningen er der derfor mulighed for, at padder i stort antal får direkte kontakt med gylle på deres hud. Disse vil enten drukne, eller padderens natrium-kalium pumpe kommer i ubalance, som kan medføre lammelser og død. Samtidig vil der gennem nedfældning af gylle sker en ophobning af østrogen i arealerne omkring / på naturområderne, som kan medføre til hormonforstyrrende misdannelser hos padderne jf. Danmarks Jordbrugsforskning 2005.

På denne baggrund, vurderes det, at etablering af en 30 m bred zone, hvor der ikke udbringes husdyrgødning, omkring levesteder for Bilag IV-padder vil bevirke, at yngle- og rasteområdet ikke beskadiges eller ødelægges. Ved at holde denne afstand til naturområdet vil afdampningen fra marken være mindre end 1 kg N/ha/år, og tilførslen af kvælstof vil ikke medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområdet.

En zone uden husdyrgødning omkring yngle- og rasteområdet for padderne vil endvidere medvirke til at reducere henholdsvis risikoen for overfladisk afstrømning af husdyrgødning til vandhullet i forbindelse med kraftig nedbør og risikoen for, at padderne, kommer i direkte kontakt med husdyrgødningen med deraf følgende skader.

Ansøger har tilpasset sit projekt således, at der er udtaget en 30 m bred zone af udbringningsarealet omkring 20 naturområder, der er angivet med behov for padderbræmme i tabel 6. I zonen må der ikke udbringes husdyrgødning. Zonen udmåles fra øvre brinkkant af vandhullet, hvor den naturlige fugtighedsvegetation, som hører til vandhullet ophører, eller fra grænsen til naturområdet. Idet der ikke udbringes husdyrgødning nærmere end 30 m fra naturområderne, vurderes det, at yngle- og rasteområderne for padder omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved det ansøgte projekt.

Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

BILAG X

Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden mangelfuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrelflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Findes i bygninger.</p> <p>Stærkt mennesketilknyttet art.</p>
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Findes i bygninger, kældre m.v.</p>
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordstlolland.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder og overvintringssteder.</p> <p>Findes i bygninger og hule træer.</p>
Markfirben	Muligvis forsvundet.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskrånninger, stendiger, kystskrænter og lign.</p>
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk.</p> <p>Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.</p>
Løgfro	<p>Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet.</p> <p>Findes syd for Grønnegade.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller.</p> <p>Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.</p>
Løvfro	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation.</p> <p>Raster i brombærbuske, tjørn, gedeblad, slåen m.v.</p>
Springfro	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder.</p> <p>Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.</p>

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrede vandhuller f.eks. på græssede strandenge.</p> <p>Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.</p>
Grønbroget Tudse	<p>Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland.</p> <p>Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage.</p> <p>Findes omkring Store Musse</p>	<p>Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart".</p> <p>Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.</p>
Spidssnudet Frø	<p>Almindeligt forekommende i hele kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikguldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Krebseklo.</p>
Stor kærguldsmed	Horreby Lyng og Listrup Lyng.	Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfluelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Rasted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	Tilgroning, vandstandssænkning.

